

Til lovforslag nr. L 101. Betænkning afgivet af Forsvarsudvalget den 22. januar 1998

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om forsvarrets personel, lov om hjemmeværnet, lov om ferie og lov om orlov

Udvalget har behandlet lovforslaget i to møder og har herunder stillet to spørgsmål til forsvarsministeren, som denne har besvaret skriftligt. Spørgsmålene og forsvarsministerens svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

Herefter indstiller *udvalget* lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Ingrid Rasmussen (S) nfm. Poul Andersen (S) Peter Christensen (S)

Anna-Marie Hansen (S) Poul Qvist Jørgensen (S) Villy Søvnald (SF) Jørgen Estrup (RV)

Søren Søndergaard (EL) Arne Melchior (CD) Svend Aage Jensby (V)

Knud Enggaard (V) fmd. Peder Sønderby (V) Anders Mølgaard (V) Jens Jørgensen (KF)

Kaj Ikast (KF) Bendt Bendtsen (KF) Annette Just (FP)

Dansk Folkeparti havde ikke medlemmer i udvalget.

Bilag

Spørgsmål nr. 1:

Forudsættes kvinder på værnepligtsglignende vilkår at underskrive en kontrakt om at indgå i mobiliseringsstyrken? I bekræftende fald ønskes beskrevet, hvilken lovhjemmel der lægges til grund herfor, og om der vil kunne foretages fritagelser herfra.

Svar:

Lovforslaget tilsigter, at kvinder skal kunne uddannes i værnepligtsenhederne direkte med henblik på at indgå i forsvarrets mobiliseringsstyrke på lige fod med mænd. Kvinderne vil erstatte et tilsvarende antal værnepligtige mænd i styrken. Efter afslutningen af den første samlede tjeneste hjemsendes kvinderne og indgår herefter i mobiliseringsstyrken.

Kvinder antaget på værnepligtsglignende vilkår, der uddannes til befalingsmænd, vil blive hjemsendt som personel af reserven. Personel af reserven er en del af mobiliseringsstyrken. Personel af reserven har ifølge § 8 i den gældende lov om forsvarrets personel pligt til at forrette tjeneste, når det skønnes nødvendigt af hensyn til landets sikkerhed.

I lovforslagets § 1, nr. 6, er der som en ny § 8 a i lov om forsvarrets personel foreslået en bestemmelse, ifølge hvilken kvindelige menige på værnepligtsglignende vilkår, der er hjemsendt, har pligt til at forrette tjeneste under krig eller andre ekstraordinære forhold efter nærmere regler fastsat af forsvarsministeren. Det følger således af selve loven, at kvinder på værnepligtsglignende vilkår indgår i mobiliseringsstyrken.

I forbindelse med kvindernes antagelse på værnepligtsglignende vilkår vil de blive vejledt om de pligter, der følger af tjenesten, herunder at de ifølge loven indgår i mobiliseringsstyrken som ovenfor beskrevet.

Som følge af placeringen i mobiliseringsstyrken forudses, at kvinderne ved antagelsen ved kontrakt påtager sig en forpligtelse til at give møde ved mønstringer og efteruddannelser med henblik på at vedligeholde den modtagne værnepligtsuddannelse.

I lovforslagets § 1, nr. 7, er der som en ny § 9 a i lov om forsvarrets personel foreslået en bestemmelse, ifølge hvilken kvindeligt militært

personel, der er afskediget eller hjemsendt, og for hvem militær tjeneste af enhver art efter foreliggende oplysninger må anses for at være uforenelig med deres samvittighed, af forsvarsministeren kan fritages for militær tjeneste. Forsvarsministeren fastsætter nærmere regler herom. Der etableres ikke noget retskrav på fritagelse. Fritagelse medfører, at den pågældende udtræder af forsvarrets mobiliseringsstyrke.

Afgørelse om fritagelse vil blive truffet på grundlag af en konkret vurdering efter tilsvarende kriterier som ved afgørelser efter lov om værnepligtens opfyldelse ved civilt arbejde, for så vidt angår værnepligtige mænd. Overførelse til civilt arbejde af en værnepligtig, der er hjemsendt efter den første samlede tjeneste, forudsætter, at han på rimelig måde kan sandsynliggøre, at der er opstået en egentlig samvittighedskonflikt hos ham.

For kvinderne vil fritagelsen ikke være forbundet med en pligt til at udføre andet statsarbejde.

Spørgsmål nr. 2:

Hvorledes har man løst ovenstående problem i Norge i forbindelse med lov om værneret for kvinder?

Svar:

Efter oplysninger fra det norske forsvarsdepartement kan oplyses følgende om den norske ordning:

I § 4 i den norske værnepligtslov er det fastsat, at kvindeligt militært personel, som gør frivillig tjeneste i forsvaret, har mobiliserings- og tjenestepligt som bestemt af Kongen med Stortingets samtykke.

Ved kongelig resolution af 22. november 1991 har Kongen bestemt, at kvinder, som underskriver en villighedserklæring, har pligt til at fuldføre førstegangstjenesten og repetitionsøvelser og at lade sig mobiliseringsdisponere med tjenestepligt i krig i overensstemmelse med det, som til enhver tid bestemmes af Stortinget.

Kvinderne har som udgangspunkt 3 måneders frist, fra de møder på rekruttskole, til de skal underskrive villighedserklæringen. I denne periode kan de forlade tjenesten. I praksis bliver kvin-

derne anmodet om at underskrive villighedserklæringen en gang i løbet af rekrutperioden. Når erklæringen er underskrevet, er den bindende, og kvinderne får herefter de samme pligter, som værnepligtige mænd har efter den norske værnepligtslovgivning med tilhørende regler, herun-

der pligt til at deltage i repetitionsøvelser og pligt til at lade sig mobilisere i krig.

Det norske forsvarsdepartement antager, at kvinderne med hensyn til fritagelse af overbevisningsgrunde er omfattet af de samme regler, som gælder for værnepligtige mænd.